SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT TË PROVIMIT TË MATURËS NGA GJUHA SHQIPE DHE LETËRSIA, QERSHOR 2020

1. Nxënësi/ nxënësja* merr ***1 pikë*** nëse ka shkruar: komunikimi

2. Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse ka shkruar dy elemente nga sa vijon: mesazhi, dërgimi i mesazhit, dërguesi, marrësi, simbolet, deshifrimi, informacionet kthesë/ lidhja/ fedback

3. Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse ka rrethuar S dhe ka shkruar argumentimin: Fedback është një informacion kthesë, domethënë bashkëbiseduesi na kumton nëse dërgimi i mesazhit ka qenë i suksesshëm ose jo, dhe atë informacion kthesë nuk e kemi nëse mesazhin e dërgojmë përmes TV-së, radios, gazetave./ Nëse e dërgojmë përmes TV-së, radios, gazetave, nuk mund ta marrim informacionin kthesë./ Nuk e dimë nëse dërgimi i mesazhit ka qenë i suksesshëm./ Nuk e dimë nëse mesazhi ka qenë i deshifruar ose është kuptuar *(dhe përgjigje të tjera të sakta)*.
Vërejtje: Pranohet edhe nëse nxënësi nuk ka rrethuar as S dhe as P, por që nga argumentimi është e qartë se konstatimi është i saktë.

4. Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: Mungon sugjerimi në gjithçka që mund të ndikojë në transmetimin e saktë të mesazhit, dhe ajo është zhurma fizike dhe psikologjike, përkatësisht nëse përgjigjja sugjeron për zhurmën fizike dhe psikologjike, përkatësisht zhurmat, ndjenjat, paragjykimet, dallimet në mes të brezave dhe ngjashëm.

5. Gjithsej **3 pikë**:
A) Është rrethuar përgjigjja nën 2: joverbal - *1 pikë*

B) Nxënësi merr *1 pikë* për një përgjigje pjesërisht të saktë në të cilën nuk sqaron termin dekodim, p.sh. Zemra tregon dashurinë, ose përgjigjja është e plotë, por pa stil.
Nxënësi merr *2 pikë* për një përgjigje të plotë dhe me stil, p.sh. Dekodimi është shndërrimi i simboleve në një informacion të kuptueshëm, në këtë shembull me zemër shprehet dashuria./ Simboli i zemrës është interpretuar dhe lexuar saktë si një dashuri, lumturi, gëzim./ Dikush na ka dërguar shenjën e zemrës, dhe ne atë shenjë e kemi dekoduar/deshifruar, d.m.th. interpretuar dhe kuptuar se na do, mbështet... *(dhe përgjigje të tjera të sakta)*.

6. Është rrethuar përgjigjja 2: *Vazhdoni, ju lutem* ***– 1 pikë***

---
*Në tekstin e mëtejshëm nxënësi

7. Është rrethuar përgjigjja 3: *vrasjen e Polonit* ***– 1 pikë***

8. Gjithsej **2 pikë:**

1 pikë për citimin e dëshmive për kuriozitete: p.sh. Vetëm tre aktor janë në shfaqje, kurse pjesëmarrësit tjerë janë njerëzit nga mjedisi ku luhet shfaqja, derisa porotë janë njerëzit nga publiku *(dhe përgjigje të tjera të sakta)*.

1 pikë për citimin e dëshmive për kreativitet: p.sh. Në shprehje vjen paraqitja në skenë, mënyra e drejtimit, intonacioni, aktrimi i njerëzve të cilët marrin pjesë në shfaqje, dhe nuk janë aktor por merren me punë të tjera: gjykatës, prokuror, avokat, polic./ Në mënyrë të pazakonshme janë të ndërlidhur teatri dhe e drejta në shfaqje *(dhe përgjigje të tjera të sakta)*.

9. Nxënësi merr ***1 pikë*** për një përgjigje plotësisht të saktë:

Avokati Petar Uçajev është aktor i Teatrit Popullor Serb.	S	(P)
Porota në Cyrih ka vendosur që Hamletit t'i paguaj 80 000 euro.	(S)	P
Gjykatësi Majiq ka marrë duartrokitje të fuqishme vetëm se e dënoi Hamletin me tre vjet burg.	S	(P)

10. Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse ka shkruar: Ai ishte një rast fatkeq, Hamleti nuk e kishte për qëllim ta vriste Polonin./ Mendoi se pas perdes ishte një mi i madh./ Hamleti nuk kishte motiv që ta vriste Polonin dhe as që mund të supozonte se ky po fshihej dhe po endej pas perdes *(dhe përgjigje të tjera të sakta)*.

11. Është rrethuar numri *3: Virgjili* – ***1 pikë***

12. Gjithsej ***2 pikë*** **–** nxënësi merr *2 pikë* për përgjigje plotësisht të saktë:

Fyelli – e tepërt

Albatrosi – motivi i shëmtimit, bukuria e jetës dhe mizoria

Iliada – motivi heroik

Çeta e profetëve – motivi religjioz

Hamleti – motivi i hakmarrjes

Nxënësi merr ***1 pikë*** për 2 ose 3 përgjigje të sakta.

13. A) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse ka shkruar saktë titullit e poemës dhe emrin dhe mbiemrin e autorit të saj:
Poema e mjerimit, Millosh Gjergj Nikolla

B) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: Në këtë poemë pamjet dhe fatet e njerëzve në skamje dhe në mjerim përshkruhen me një realizëm deri në lakuriqësi *(dhe përgjigje të tjera të sakta).*

14. Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: Në këtë poemë mbizotëron revolta poetike *(dhe përgjigje të tjera të sakta).*

15. Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: Lind padituri, përbuzje; Sjell trashëgimi të përçudnuar; Shkatërron fëmijërinë dhe ëndrrat e saj; Shkatërron vlerat dhe moralin; E çon njeriun në depresion, mjerim, etj.

16. Gjithsej ***2 pikë* –** nxënësi merr *1 pikë* për përgjigje nëse nuk sqaron përgjigjen ose nëse përgjigjja bazohet në njohjen e ndjenjës së personazhit, p.sh. Xha Gorio përfundon tragjikisht/ Është i zhgënjyer, i vetmuar/ Iluzionet e tij përfundojnë me dëshpërim, ose nëse përgjigjja është e plotë, por pa stil dhe e paqartë.

Për një përgjigje të plotë dhe me stil, e cila përfshin pandjeshmërinë e vajzave për babain dhe ndjenjat e e Xha Gorios për shka të moskujdesit të tyre, 2 pikë (P.sh. Dashuria e tij ndaj vajzave për shkak të cilave është i gatshëm që të bëjë gjithçka, mbetet e pakthyer./ Kur është në prag të vdekjes, e sheh se të bijat nuk çajnë kokën për të dhe mbetet i dëshpëruar *(dhe përgjigje të tjera të sakta).*

17. Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: Ezhen de Rastinjak/ De Rastinjak/ Ezhen

18. Nxënësi merr ***1 pikë*** për përgjigje plotësisht të saktë:

retrospektiva - epika
remarka - drama
rima - lirika
akti - drama

19. Nxënësi merr ***1 pikë*** për përgjigje plotësisht të saktë:
romantizmi → R E A L I Z M I → **moderne**

20. Gjithsej ***3 pikë* –** nxënësi merr nga *1 pikë* nëse pranë vargjeve nga vepra shkruan saktë emrin e personazhit i cili i thotë ato:

1. Mustafa ***(1 pikë)***
2. Igumen Stefani ***(1 pikë)***
3. Vlladikë Danilloja ***(1 pikë)***

21. A) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse përshkruan: narracioni

B) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: Narracioni është një formë e të shprehurit artistik, kurse të tjerat janë figura stilistike *(dhe përgjigje të tjera të sakta).*

22. Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: *Formula e pagëzimit*

23. Është rrethuar numri *2: asimilimi* – ***1 pikë***

24. A) Nxënësi merr ***1 pikë*** për përgjigje plotësisht të saktë:
1. etj.
2. FMN
3. p.sh.

B) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: gjashtëqind e shtatëmbëdhjetë

25. A) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: ndër mend
B) Nxënësi merr ***1 pikë*** për plotësisht të saktë: kallëzore

26. A) Është rrethuar numri *3: Aradi* – ***1 pikë***:
B) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse argumenton përgjigjen nën A duke emëruar veprat letrare nga të cilat janë personazhet: Vetëm Aradi është nga vepra *Bardha e Tamalit,* kurse të tjerët janë nga vepra *Nga jeta në jetë – pse?!/ Të gjithë janë nga vepra Nga jeta në jetë – pse?!,* përveç Aradit i cili është nga *Bardha e Tamalit.*

27. Gjithsej ***2 pikë* –** nxënësi merr nga *1 pikë* nëse pranë vargjeve shkruan saktë figurën e intonacionit:

1. retiçenca (heshtja) ***(1 pikë)***
2. aliteracioni (përsëritja) ***(1 pikë)***

28. Gjithsej ***3 pikë***:
A) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: Idealizmi absolut i atdheut dhe i vlerave fizike e shpirtërore të shqiptarëve *(dhe përgjigje të tjera të sakta).*
B) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan:

Gjergj Fishta	**Naim Frashëri**
(autori *Gjuha shqipe)*	(autori *Bagëti e Bujqësi)*

29. A) Është rrethuar numri 1: *Antigona* – ***1 pikë***:
B) Nxënësi merr ***1 pikë*** nëse shkruan: Vizat në këtë varg janë përdorur për të veçuar fjalinë e ndërshtënë (ndërkallur) ose tregojnë një shkëputje të vogël.

30. Skema për vlerësimin e esesë: Analiza e personazhit të plakës Nicë

Kërkesa 1.	Nxënësi shkruan se autori i këtij fragmenti është Ismail Kadare. ***(1 pikë)*** **Gjithsej 1 pikë**
Kërkesa 2.	Nxënësi tregon se: - romani nga i cili është fragmenti i veçuar titullohet *Gjenerali i ushtrisë së vdekur* ***(1 pikë)*** - vepra përbëhet nga dy pjesë ***(1 pikë)*** - ngjarjet në këtë roman zhvillohen rreth një gjenerali italian, i cili është dërguar në Shqipëri për të gjetur eshtrat e ushtarëve të rënë italian gjatë kohës së pushtimit të Shqipërisë. ***(1 pikë)*** **Gjithsej 3 pikë**
Kërkesa 3.	Nxënësi shkruan për subjektin e pjesës së veçuar: - ndjenjën e gjeneralit për ardhjen e plakës Nicë ***(1 pikë)*** - përshkruan ardhjen e Nicës si burrëreshë përpara gjeneralit ***(1 pikë)*** - vështrimin që i bën plaka Nicë gjeneralit. ***(1 pikë)*** **Gjithsej 3 pikë**
Kërkesa 4.	Nxënësi: - shkruan për sjelljen e plakës Nicë kur në dysheme në mes të ulërimave të grave, mu në këmbët e gjeneralit, hedh thesin që e mbante në shpinë ***(1 pikë)*** - veçon ndonjë figurë stilistike ***(1 pikë)*** *Për një përgjigje më të plotë, me ndonjë shembull eventual* ***1 pikë***. - tregon se plaka Nicë personifikon nënat e martirizuara dhe urrejtjen e pashuar të popullit ndaj agresorëve ***(1 pikë)*** - thekson shqetësimin që kishte plaka Nicë për gjeneralin dhe gjestin simbolik të hedhjes së eshtrave në këmbët e gjeneralit me ç' gjë e gjykon dhe e ekzekuton dënimin për kolonelin Z. ***(1 pikë)*** *Për një përgjigje më të plotë dhe me stil* ***1 pikë.*** **Gjithsej 6 pikë**
Kërkesa	Nxënësi thekson:

5.	- fatin e keq të plakës Nicë, pasi që i kishin vrarë të shoqin dhe i ishte zhdukur vajza ***(1 pikë)*** - se gjenerali kishte ardhur në Shqipëri së bashku me një prift për t'i mbledhur eshtrat e një ushtrie të vrarë gjatë Luftës së Dytë Botërore. ***(1 pikë)*** **Gjithsej 2 pikë**

Gjuha dhe forma e tekstit

Leksiku	**Saktësia gjuhësore**	**Lidhshmëria**	**Struktura ndërtimore e tekstit**
Origjinaliteti (interpreton me fjalë të veta, hartimi nuk bazohet vetëm në ritregimin dhe përsëritjen e formulimeve të dhëna), pasuria e gjuhës, figuracioni, shprehja e qartë dhe e saktë, fjalitë me stil. **3 pikë** Origjinaliteti (interpreton me fjalë të veta, hartimi nuk bazohet vetëm në ritregimin dhe përsëritjen e formulimeve të dhëna), pasuria e gjuhës, figuracioni, shprehja e qartë dhe e saktë me gabime minimale.	Respektimi i normës gramatikore (përdorimi i drejtë i rasave, shkrimi i saktë i formave foljore, koha e kryer, pjesorja, foljet pavetore, përcjellorja), i kongruencës, dallimi semantik i parafjalëve ***për*** dhe ***mbi***, përemrit ***i vet/ i tij***, përdorimi i drejtë i ndërtimeve të tipit: ***lidhur me këtë, duke marrë parasysh*** dhe i përemrave: ***që, i cili, e cila, të cilët*** etj., mendimi i qartë dhe i përfunduar në fjali, renditja e saktë e fjalëve sipas sintaksës së gjuhës shqipe, përdorimi i gjuhës standarde, me gabime minimale. **2 pikë** Respektimi i normës drejtshkrimore (shkrimi i drejtë i shkronjës së madhe, përdorimi i drejtë i	Lidhja e mirë në nivel të tekstit dhe paragrafëve. **1 pikë**	Përshtatja e organizimit të përgjithshëm dhe strukturës ndërtimore të tekstit me strukturën logjike (ndan qartë hyrjen, shtjellimin dhe përfundimin; brenda shtjellimit ndan paragrafët). **2 pikë**

2 pikë	shkronjave ***r/ rr, dh/ ll, k/ q, s/ z, k/ g, ç/ q, gj/ xh, e/ ë***, shkrimi i saktë i numrave, përdorimi i drejtë i shenjave të pikësimit, respektimi i rregullave të shkrimit të fjalëve bashkë dhe ndaras, shkrimi i trajtës mohuese, apostrofit, zbatimi i njohurive për alternimin e zanoreve, përdorimi i drejtë i zanores ***ë***, zbatimi i rregullave sipas të cilave nuk shkruhet bashkëtingëllorja ***j***). **2 pikë** **Gjithsej 4 pikë**		
Përsëritja e fjalëve dhe e shprehjeve, dykuptimësia, përdorimi i kufizuar i fjalëve me gabime të shpeshta, fjalitë pa stil. **1 pikë**	Respektimi i normës gramatikore me gabime të vogla (p.sh. gabimet që kanë të bëjnë me përdorimin semantik të parafjalëve ***për*** dhe ***mbi***, përemrit ***i vet/ i tij*****,** përdorimi i drejtë i ndërtimeve të tipit ***lidhur me këtë, duke marrë parasysh*** dhe i përemrave: ***që, i cili, e cila, të cilët*** etj.). **1 pikë** Respektimi i normës drejtshkrimore me gabime të pakta (p.sh. ndonjë mospërdorim i drejtë i shenjave të pikësimit,		Ndan qartë hyrjen, shtjellimin dhe përfundimin, por nuk i ndan paragrafët brenda shtjellimit. **1 pikë**

	mosrespektimi i rregullave të shkrimit të fjalëve bashkë dhe ndaras, mospërdorimi i drejtë i zanores ***ë***, moszbatimi i rregullave sipas të cilave nuk shkruhet bashkëtingëllorja ***j***). **1 pikë** **Gjithsej 2 pikë**		

Skema për vlerësimin e esesë: Lexoj edhe atë që (nuk) më duhet

Kërkesa 1.	Nxënësi tregon çfarë dëshiron të lexojë ***(1 pikë)*** dhe përse. ***(1 pikë)*** *Për një përgjigje më të plotë dhe me stil* ***1 pikë.*** **Gjithsej 3 pikë**
Kërkesa 2.	Nxënësi kumton asociacionet e veta për fjalën lektyrë. **(*1 pikë)*** *Për një përgjigje më të plotë dhe me stil* ***1 pikë.*** **Gjithsej 2 pikë**
Kërkesa 3.	Nxënësi cek titullin e veprës letrare ***(1 pikë)*** dhe me argumente kumton mendimin e vet PËR leximin e lektyrës ose KUNDËR tij. ***(1 pikë)*** *Për një përgjigje më të plotë dhe me stil* ***1 pikë.*** **Gjithsej 3 pikë**
Kërkesa 4.	Nxënësi shkruan titullin e epit dhe këngës epike ***(1 pikë)*** në bazë të të cilëve e argumenton qëndrimin e vet për këto lloje letrare. ***(1 pikë)*** *Për një përgjigje më të plotë dhe me stil* ***1 pikë.*** **Gjithsej 3 pikë**
Kërkesa 5.	Nxënësi kumton qëndrimin e vet të përpjekjes së afrimit të veprave letrare me vlerë për nxënësit sipas shëmbullit. ***(1 pikë)***

	Për një përgjigje më të plotë dhe me stil ***1 pikë.*** **Gjithsej 2 pikë**
Kërkesa 6.	Nxënësi jep propozim/ propozime si të nxiten nxënësit që t'i lexojnë veprat e parapara me programin e lëndës. ***(1 pikë)*** *Për një përgjigje më të plotë dhe me stil* ***1 pikë.*** **Gjithsej 2 pikë**

Gjuha dhe forma e tekstit

Leksiku	**Saktësia gjuhësore**	**Lidhshmëria**	**Struktura ndërtimore e tekstit**
Origjinaliteti (interpreton me fjalë të veta, hartimi nuk bazohet vetëm në ritregimin dhe përsëritjen e formulimeve të dhëna), pasuria e gjuhës, figuracioni, shprehja e qartë dhe e saktë, fjalitë me stil. **3 pikë** Origjinaliteti (interpreton me fjalë të veta, hartimi nuk bazohet vetëm në ritregimin dhe përsëritjen e formulimeve të dhëna), pasuria e gjuhës, figuracioni,	Respektimi i normës gramatikore (përdorimi i drejtë i rasave, shkrimi i saktë i formave foljore, koha e kryer, pjesorja, foljet pavetore, përcjellorja), i kongruencës, dallimi semantik i parafjalëve ***për*** dhe ***mbi***, përemrit ***i vet/ i tij***, përdorimi i drejtë i ndërtimeve të tipit: ***lidhur me këtë, duke marrë parasysh*** dhe i përemrave: ***që, i cili, e cila, të cilët*** etj., mendimi i qartë dhe i përfunduar në fjali, renditja e saktë e fjalëve sipas sintaksës së gjuhës shqipe, përdorimi i gjuhës standarde, me gabime minimale. **2 pikë** Respektimi i normës	Lidhja e mirë në nivel të tekstit dhe paragrafëve. **1 pikë**	Përshtatja e organizimit të përgjithshëm dhe strukturës ndërtimore të tekstit me strukturën logjike (ndan qartë hyrjen, shtjellimin dhe përfundimin; brenda shtjellimit ndan paragrafët). **2 pikë**

shprehja e qartë dhe e saktë me gabime minimale. **2 pikë**	drejtshkrimore (shkrimi i drejtë i shkronjës së madhe, përdorimi i drejtë i shkronjave ***r/ rr, dh/ ll, k/ q, s/ z, k/ g, ç/ q, gj/ xh, e/ ë***, shkrimi i saktë i numrave, përdorimi i drejtë i shenjave të pikësimit, respektimi i rregullave të shkrimit të fjalëve bashkë dhe ndaras, shkrimi i trajtës mohuese, apostrofit, zbatimi i njohurive për alternimin e zanoreve, përdorimi i drejtë i zanores **ë**, zbatimi i rregullave sipas të cilave nuk shkruhet bashkëtingëllorja ***j***). **2 pikë** **Gjithsej 4 pikë**		
Përsëritja e fjalëve dhe e shprehjeve, dykuptimësia, përdorimi i kufizuar i fjalëve me gabime të shpeshta, fjalitë pa stil. **1 pikë**	Respektimi i normës gramatikore me gabime të vogla (p.sh. gabimet që kanë të bëjnë me përdorimin semantik të parafjalëve ***për*** dhe ***mbi***, përemrit ***i vet/ i tij,*** përdorimi i drejtë i ndërtimeve të tipit ***lidhur me këtë, duke marrë parasysh*** dhe i përemrave: ***që, i cili, e cila, të cilët*** etj.). **1 pikë** Respektimi i normës drejtshkrimore me		Ndan qartë hyrjen, shtjellimin dhe përfundimin, por nuk i ndan paragrafët brenda shtjellimit. **1 pikë**

	gabime të pakta (p.sh. ndonjë mospërdorim i drejtë i shenjave të pikësimit, mosrespektimi i rregullave të shkrimit të fjalëve bashkë dhe ndaras, mospërdorimi i drejtë i zanores ***ë***, moszbatimi i rregullave sipas të cilave nuk shkruhet bashkëtingëllorja ***j***). **1 pikë** **Gjithsej 2 pikë**		